

De betekenis van de avondmaalsviering.

Liturgie:

1. Votum en zegengroet (Sela)
2. Antwoordlied: Gz. 165
3. Lezen van de wet
4. Lied: Ps. 112 : 1, 2
5. Gebed
6. Lezen uit de Bijbel: 1 Korintiërs 10 : 1 - 22
7. Lied: Psalmen voor nu 16
8. Lezen van de tekst: 1 Korintiërs 10 : 21
9. Preek
10. Amenlied: Aan uw tafel (van Sela)
11. Gebed met voorbeden
12. Collecte
13. Slotzang: Opwekking 710
14. Zegen incl. Amen

Geliefde gemeente van onze Heer Jezus Christus,
broeders en zusters, jongens en meisjes,

Een grote stad. <klik 1> Een havenstad. <klik 1-1> Een stad met een cultureel zeer gemengde bevolking. <klik 1-2> Als mensen het over haar hebben, dan zeggen ze: *"It's the place to be"*. Daar is het te doen. Een stad met grote economische bedrijvigheid. <klik 1-3> Daar wordt het geld verdiend.

Als je dit op je laat inwerken, dan denk je al gauw dat het om Rotterdam <klik 1-4> gaat. Dat zou kunnen. Maar het is de havenstad Korinte <klik 1-5> in Griekenland. Bijna 2000 jaar geleden. Vergelijkbaar met Rotterdam nu.

In en bij die havensteden is er ook een gemeente van Christus. <klik 1-6> In Korinte een nog jonge gemeente. In Rotterdam en omstreken al wat oudere gemeenten. Maar hoe neem je in die omgeving als christen je plaats, je positie, in?

In beide havensteden worden de afgoden van hun tijd met overgave gediend. Hoe ga je als christen daarmee om? Vooral als dat jouw positie in die stad kan beïnvloeden. Kun je je handhaven zonder water bij de gelovige wijn te doen?

In Korinte ging dat blijkbaar niet goed. Vandaar dit heftige hoofdstuk van Paulus in zijn brief aan die gemeente. Kunnen wij daarvan wat leren? Gaat het bij ons wel goed? Of bezwijken wij ook voor de verleiding van de afgoderij?

Thema en indeling: <klik 2>

De betekenis van de avondmaalsviering.

- Die viering is
- 1) exclusief
 - 2) inclusief

Even wat uitleg over dat exclusief en inclusief. Als je gaat zwemmen kun je niet schaatsen. Het is een exclusieve bezigheid, die je niet kunt combineren met een andere bezigheid. Maar... alléén zwemmen is niet leuk. Het is veel fijner om het als groep te doen. Inclusief.

1) exclusief <klik 3 >

Volgende week willen we het heilig avondmaal vieren. We zijn dan avondmaalsgangers. Tenminste... zij die in het openbaar hun geloof hebben beleden. Kort of lang geleden.

Avondmaalsgangers hebben onderwijs gehad in de leer van de kerk. De leer van de verlossing is hen uit de doeken gedaan. Ze hebben er publiek mee ingestemd. Ze geloven en belijden, dat de Heer Jezus Christus hun enige en volkomen Verlosser is.

In ons gelezen Schriftgedeelte spreekt de apostel de *'belijdende leden'* van Korinte aan. Vers 15: *"Ik spreek tot verstandige mensen, dus u kunt wat ik nu zeg op waarde schatten."* <klik 3-1 >

De Kanttekeningen bij de Statenvertaling leggen dat "verstandige" uit. Het gaat om de mensen *"die in de geheimenissen van ons geloof ervaren en onderwezen zijn"*. Je kunt zeggen: Paulus vertelt hun niets nieuws. Maar toch!...

In onze kerken kenden we lange tijd *"de voorbereiding en de nabetrachting op het heilig avondmaal"*. Maar hoe vaker per jaar het avondmaal werd gevierd, hoe minder daar aandacht aan gegeven werd. Zo verging het intussen tal van kerken...

De tekst voor vandaag is eigenlijk voor beide soorten preken (vorbereiding en nabetrachting) toepasselijk. Hoe bereid je je voor op de avondmaalsviering? En wat betekent dat voor je leven na de viering? Past je leven bij het vieren van het avondmaal?...

We hebben gelezen hoe de apostel de geschiedenis van het volk Israël in de woestijn ten voorbeeld stelt. Als een *"waarschuwing"* voor ons *"voor wie de tijd ten einde loopt"*. Met de conclusie: <klik 3-2 > *"U moet u verre houden van afgodendienst."*

Nu wil ik even wat dieper op die afgodendienst ingaan, om duidelijk te maken, dat het onderwijs van Paulus ook voor ons van betekenis is. We moeten niet net doen alsof afgodendienst bij ons niet voorkomt. Zelfs geen bedreiging of verleiding is...

In Korinte moest je zien economisch mee te komen. Meedoen met de gebruiken van je beroepsgroep werkte goed. Daarbij hoorden ook de offerfeesten in de afgodstempels. Met name die van Afrodite. De godin van de zinnelijke liefde.

Een deel van de gebrachte offers werd gebruikt voor maaltijden, waarbij men zich vaak aan eten en drinken te buiten ging. En de tempelprostituees boden graag hun diensten aan. De grote vraag werd daarom: <klik 3-3 > Kun je daaraan nu wel of niet meedoen?

Nu had Paulus eerder - in hoofdstuk 8 - geschreven, dat *"wij weten dat er in heel de wereld niet één afgod echt bestaat"*. Je kunt je daarom voorstellen, dat sommige gemeenteleden in Korinte zeiden: *het stelt allemaal niets voor...* <klik 3-4 >

Je kunt rustig aan die offermaaltijden deelnemen, want wat je ongelovige collega's daar denken te doen is allemaal onzin. Jij weet wel beter. Je hoeft je zakelijke contacten niet in gevaar te brengen.

Maar dan vergeten zij toch wat. Vers 20: [<klik 4>](#) *"Heidenen offeren aan demonen - boze geesten - en niet aan God. Ik wil niet dat u één wordt met demonen."* Achter die heidense afgodendienst zitten satanische machten.

Het zijn de machten die er op uit zijn, dat jij je vertrouwen niet meer alleen op God stelt, maar ook op iets anders. Door toch aan die afgodendienst - die wel niets voorstelt - mee te doen, speel je die kwade machten in de kaart.

Vandaar in vers 12: [<klik 4-1>](#) *"Laat iedereen die denkt dat hij stevig overeind staat oppassen dat hij niet valt."* Wij kennen dat als *"Wie meent te staan zie toe dat hij niet valt."* Of ook: *"Hoogmoed komt voor de val."*

Juist omdat het om je economisch meekomen gaat lopen ook wij gevaar. Ook onze portemonnee blijkt een gevoelige plek te zijn. Alles draait in onze samenleving om de economie. Je moet vooruit zien te komen in deze wereld. Carrière dwang. Koste wat het kost...

Beslissend wordt de vraag: Waarop bouw jij je leven? Wat is voor jou het belangrijkste? [<klik 4-2>](#) Is dat je baan? Is dat je bankrekening? Dat je mee kunt komen met je collega's? Ben je bereid daarvoor princiële keuzes uit de weg te gaan?

Het gaat nog verder. Want je kunt belijden dat God de belangrijkste in je leven is. Dat Jezus alles voor je is. Maar dat je daarnaast - vooral voor je leven in het hier en nu - je wel heel erg concentreert op het financiële en materiële.

De catechismus zegt bij het verbod op afgoderij: [<klik 5>](#) *"Afgoderij is in plaats van de enige ware God of naast Hem iets anders verzinnen of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen stelt."* (HC v/a 95)

Onze tekst stelt ons voor de keus. Wat wordt het: Drinken uit de beker van de Heer, of uit die van de demonen? Deelnemen aan de maaltijd van de Heer of aan die van de demonen? Een andere, een tussen-, weg is er niet. [<klik 5-1>](#) Je kunt niet van twee walletjes eten.

Als je deelneemt aan het avondmaal, waardoor je één wordt met Christus, dan is het deelnemen aan activiteiten, waardoor je één wordt met kwade machten, uitgesloten. Zowel vóór de viering als ná de viering.

Alles waardoor je vertrouwen op God en Christus in gevaar komt moet buiten de deur gehouden worden. Daarbij kan de vraag *"Wat zit er achter?"* je helpen. Gaat het in wezen om de eer van God? Of gaat het om je eigen positie?

Je kunt ook zeggen: Draait het om het koninkrijk van Jezus Christus? Of draait het om jouw koninkrijk? Wie heeft het nu echt in je leven voor het zeggen? Ben jij dat zelf? Die gedachte/overtuiging beheerst de maatschappij waarin wij leven. Of is het God in Christus door zijn Geest? De christelijke overtuiging.

Als je avondmaal viert is dat exclusief. [<klik 5-2>](#) Het is "of-of" en niet "en-en". Deelnemen aan het avondmaal sluit alles uit wat - al was het ook maar voor een deel - de plaats van Christus in je leven wil innemen. Ook je welvaart is van Hem afhankelijk. God zal je met Christus immers alles geven!

2) inclusief [<klik 6>](#)

Er moet nog een tweede punt komen. Want met het eerste alleen doe je de tekst tekort. We moeten ons ook nog focussen op de viering van het avondmaal zelf. Wat in de tekst naar voren komt in *"de beker en de maaltijd van de Heer"*. [<klik 6-1>](#)

Het valt mij op dat in toenemende mate aan het einde van bijeenkomsten van christenen uit allerlei kerkelijke denominaties - denk aan congressen, conferenties en events - avondmaal wordt gevierd.

Maar als gereformeerde kerken hanteren wij de regel (KO artikel C40 sub a): [<klik 6-2>](#)
"De gemeente viert in haar kerkdiensten regelmatig het heilig avondmaal zoals het door Christus is ingesteld."

Let op! Het is de gemeente die het avondmaal viert. En zij doet dat in haar kerkdiensten. In de ambtelijke bijeengeroepen samenkomsten. Daarbij beroepen wij ons op de instelling van het avondmaal door de Heer Jezus zelf.

Daarop grijpt de apostel Paulus in onze schriftlezing terug. Ik denk aan de verzen 16 en 17. Ik herhaal ze nog maar een keer:

"Maakt de beker waarvoor wij God loven en danken ons niet één met het bloed van Christus? Maakt het brood dat wij breken ons niet één met het lichaam van Christus? Omdat het één brood is, zijn wij, hoewel met velen, één lichaam, want wij hebben allen deel aan dat ene brood."
[<klik 6-3>](#)

Christus en zijn apostel leren ons, dat we niet alleen aan het bloed van Christus deel krijgen door uit de beker van de Heer te drinken. We krijgen ook deel aan het lichaam van Christus door te eten aan de tafel van de Heer.

[<klik 7>](#) Het bloed van Christus wijst vooral op de rijke verdienste van Christus' dood. In Hem ontvangen we vergeving van zonden en eeuwig leven. Je kunt ook zeggen: door uit de beker van het avondmaal te drinken worden we allemaal deel van Christus.

[<klik 7-1>](#) De maaltijd van de Heer wijst ons op de gemeenschap die er in en door Christus ontstaat. De christelijke gemeente, de kerk die gemeenschap van de heiligen is. Die kerk viert het avondmaal. Daarmee belijden wij samen dat wij alleen leven hebben in de Heer.

Daarom mijn keuze voor het woord inclusief. Als je samen eet van het ene brood laat je daarmee je eenheid en verbondenheid zien. Je weet je met elkaar verbonden door het geloof. En dat niet maar zo nu en dan, maar permanent. [<klik 7-2>](#)

We moeten ons de gemeente van Christus, zijn lichaam, niet voorstellen als een zo nu en dan vorm krijgend iets. Als je toevallig als een groep christenen bij elkaar bent. Een lichaam bestaat nu eenmaal niet uit losse onderdelen. Zij vormen een samenhangend geheel.

Heel mooi wordt dat door de apostel Paulus in zijn brief beschreven in hoofdstuk 12. Lees het thuis maar eens na. Ook in de brief aan de Efeziërs komt die samenhangende eenheid mooi naar voren. Eén tekst: [<klik 7-3>](#)

"Zo wordt het lichaam van Christus gebouwd, totdat wij allen samen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God, een eenheid vormen, de eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus." (Ef. 4 : 12b en 13)

Je doet Christus tekort, als je eenheid van zijn lichaam opbreekt. De kerk die Hij als plaatselijke gemeente bijeenbrengt. Die kerk wordt nooit mensenwerk. Zij is en blijft Christus' werk. <klik 8> Daarom moeten wij haar als zodanig respecteren en eren.

In Korinte betekende deelname aan de offermaaltijden in de heidense tempels, dat je de onderlinge gemeenschap opbrak. Niet alleen omdat sommige broeders en zusters het eten van offervlees nog steeds als afgoderij zagen. (hfst. 8 : 7 - 10)

Maar ook omdat de gemeente niet als <klik 8-1> het lichaam van Christus werd geëerd. Het lichaam dat door liefde bijeen wordt gehouden. Of zoals het ook in hfst. 8 staat: "*alleen de liefde bouwt op*"

De liefde voor de broeders en zusters in Christus met wie jij samen één gemeente vormt, kan je ook helpen om de afgoderij uit je leven te weren. <klik 8-2> *Samen sta je sterk.* Als je het zo ziet krijgt het lastige vers 13 een eenvoudige oplossing.

In vers 13 lezen we: "*U hebt geen beproevingen te doorstaan die niet voor mensen te dragen zijn. God is trouw en zal niet toestaan dat u boven uw krachten wordt beproefd: hij geeft u met de beproeving ook de uitweg, zodat u haar kunt doorstaan.*"

Het lastige wordt veroorzaakt door de vertaling "*beproeving*". Het is evengoed mogelijk te vertalen met "*verzoeking*". Dan staat er:

"U hebt geen verzoeking te doorstaan die niet voor mensen te dragen zijn. Gos is trouw en zal niet toestaan dat u boven uw kracht wordt verzocht: hij geeft u met de verzoeking ook de uitweg, zodat u haar kunt doorstaan."

Het gaat om de verzoeking van de afgoderij. Daarvoor waarschuwt de apostel immers in dit gedeelte van zijn brief.

God geeft je de uitweg om in de verzoeking "*demonen*" te gaan dienen staande te blijven. Hij geeft je immers de gemeente van Christus. De broeders en zusters. Zij houden jou bij de les.

Hoe meer een gemeente los zand wordt, hoe gemakkelijker je voor de verleidingen van de afgoderij bezwijkt. Alleen daarom al is het goed om zoveel mogelijk samen het avondmaal te vieren. Daarvan niet weg te blijven.

De tafel van de Heer is de tafel van de gemeenschap. <klik 8-3> De tafel van de onderlinge liefde. Daar ervaar je, dat je samen van Gods liefde in Christus afhankelijk bent. Samen deel je het leven in Hem. Samen vorm je zijn lichaam. De eenheid van het geloof.

Laten we ons met die overtuiging voorbereiden op de viering van volgende week. Dan laten we zien hoe we bij Christus en bij elkaar horen. We zijn net zo blij met elkaar als we met Christus zijn.

Wat zal van zo'n viering - exclusief en inclusief - een zegen van uit gaan!

Amen.